

شاخص مدیران خرید در ایران و جهان

معاونت بررسی های اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

معاونت بررسی های اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تهیه و تنظیم:

مهسا رجیبی نژاد

معاونت بررسی های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

موضوع این گزارش، الزاماً موضوع اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران نیست.

بهمن ۱۴۰۲

از طریق پست الکترونیکی زیر می توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

economic_research@tccim.ir

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

فهرست مطالب

خلاصه مدیریتی	۴
۱. مقدمه	۵
۲. روش شناسی	۶
۳. پوشش جهانی شاخص مدیران خرید	۸
۴. شاخص مدیران خرید در جهان	۹
۱.۴. روند کلی شاخص مدیران خرید	۹
۲.۴. شاخص مدیران خرید به تفکیک کالاهای سرمایه‌ای، واسطه‌ای و مصرفی	۹
۳.۴. شاخص مدیران خرید به تفکیک کشورهای مورد بررسی	۱۰
۵. شاخص مدیران خرید در ایران	۱۱
۱.۵. تامین نهاده	۱۳
۲.۵. روند تولید	۱۴
۳.۵. توزیع و فروش	۱۴
۴.۵. انتظارات آتی فعالان اقتصادی	۱۵
۵.۵. شناسایی چالش‌های پرتکرار	۱۵
۶. جمع‌بندی	۱۷
۷. منابع	۱۷

خلاصه مدیریتی

شاخص مدیران خرید (PMI)^۱ به عنوان یک نظرسنجی ماهانه از مدیران خرید در بنگاه‌های مختلف، نقشی کلیدی در سنجش سلامت اقتصادی بخش خصوصی ایفا می‌کند. این شاخص با جمع‌آوری اطلاعات در مورد متغیرهایی نظیر تولید، سفارشات جدید، اشتغال و قیمت‌ها، تصویری جامع از وضعیت کلی اقتصاد ارائه می‌دهد. روش‌شناسی شاخص مدیران خرید بر پایه پرسشنامه‌ای استاندارد بنا شده که از مدیران خرید در خصوص شرایط فعلی کسب‌وکارشان پرسش می‌کند. پاسخ‌ها به صورت ساده (بهتر، یکسان یا بدتر از ماه قبل) ارائه می‌شوند و سپس برای محاسبه شاخص نهایی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. شاخص مدیران خرید در حال حاضر برای بیش از ۴۰ کشور و منطقه کلیدی مانند منطقه یورو در دسترس است. این کشورها در مجموع بیش از ۸۹ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می‌دهند، که نشان‌دهنده اعتبار و اهمیت این شاخص در سطح جهانی است.

صنعت ساخت جهان در سال ۲۰۲۳ با روندی نزولی و چالش‌های متعددی روبرو بوده است. ادامه این روند، می‌تواند پیامدهای منفی برای اقتصاد جهانی به همراه داشته باشد. در دسامبر ۲۰۲۳، صنعت ساخت جهان با تداوم روند نزولی خود، برای هفتمین ماه متوالی شاهد کاهش تولید بود. این افت تولید، در پی کاهش سفارشات جدید و تقاضای ضعیف بازار، رخ داده است. با کاهش تقاضا برای محصولات جدید، تولیدکنندگان برای ادامه فعالیت خود به تکمیل سفارشات قدیمی اتکا کرده‌اند. این امر نشان‌دهنده انباشت سفارشات و عدم وجود تقاضای کافی برای تولید جدید است.

به طور کلی، شاخص مدیران خرید از ابتدای محاسبه شاخص در سال ۱۳۹۸ با نوسانات قابل توجهی همراه بوده که بیانگر بی‌ثباتی و عدم اطمینان کسب‌وکارها نسبت به شرایط اقتصادی کشور است. در آذر ۱۴۰۲، شاخص مدیران خرید کل اقتصاد برای سومین ماه متوالی با کاهش روبرو شده و به رقم ۴۹.۹ رسیده است. این رقم، پایین‌تر از ۵۰ بوده و نشان‌دهنده ورود به شرایط رکود در اقتصاد کلان کشور است. شاخص مدیران خرید بخش صنعت نیز پس از سه ماه بهبود، در آذر ۱۴۰۲ با افت مواجه شده و به ۴۸.۶ رسیده است. این موضوع، بیانگر وضعیت نامناسب و کساد در بخش تولید کشور است. در صورت ادامه روند نزولی شاخص مدیران خرید، خطر تعمیق رکود و کساد تولید افزایش خواهد یافت. تداوم این وضعیت، می‌تواند به طور قابل توجهی رشد اقتصادی در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ را تحت تاثیر قرار دهد.

بررسی گزارش‌های ۹ ماهه شامخ تا پایان آذر ۱۴۰۲ نشان می‌دهد فعالان اقتصادی با مشکلات متعددی روبرو هستند. تأمین ارز و پیمان‌سپاری ارزی، کمبود تجهیزات و مواد اولیه، کمبود نیروی کار ماهر، تغییرات سریع و پیاپی مقررات، مشکلات مربوط به تأمین نقدینگی، معطلی در گمرکات، عدم پرداخت مطالبات از سوی بخش‌های دولتی و نیمه‌دولتی، کاهش فروش و تقاضا، کمبود انرژی و قیمت‌گذاری دستوری از جمله این مشکلات هستند. تکرار مداوم این مسائل در ۹ ماه گذشته، ضرورت توجه و حل آنها توسط سیاست‌گذاران و متولیان امر را بیش از پیش آشکار می‌کند.

¹ The Purchasing Managers' Index

۱. مقدمه

مجموعه‌های شاخص مدیران خرید^۲ مجموعه‌ای از نظرسنجی‌های اقتصادی ماهانه است که از بین بنگاه‌های منتخب جمع‌آوری می‌شود و وضعیت بخش‌های مختلف اقتصاد را نشان می‌دهد. این نظرسنجی‌ها به عنوان یک فشارسنج حیاتی برای اقتصاد بخش خصوصی عمل می‌کنند و دورنمای ارزشمندی از سلامت عمومی و عملکرد کسب‌وکارها ارائه می‌دهد. شاخص مدیران خرید با ردیابی متغیرهایی مانند ستانده، سفارشات جدید، اشتغال و قیمت‌ها، نمای جامعی از شاخص‌های کلیدی اقتصادی در صنایع مختلف ارائه می‌دهد.

نظرسنجی‌های شاخص مدیران خرید برای جمع‌آوری اطلاعات کیفی و کمی از مدیران خرید که مسئول تصمیم‌گیری در مورد تدارکات در سازمان خود هستند، طراحی شده‌اند. این مدیران موقعیت خوبی برای ارزیابی شرایط فعلی کسب‌وکار دارند، زیرا به اطلاعات در مورد سطوح تولید، تقاضای مشتری و پویایی زنجیره تامین دسترسی دارند. با جمع‌آوری مستقیم داده‌ها از این مدیران، نظرسنجی‌های شاخص مدیران خرید تصویری به موقع و قابل اعتماد از فعالیت اقتصادی ارائه می‌کنند.

یکی از مزایای قابل توجه شاخص مدیران خرید، توانایی آن در ارائه یک سیگنال پیشرو از آنچه در اقتصاد بخش خصوصی اتفاق می‌افتد، است. داده‌های شاخص مدیران خرید زودتر از داده‌های رسمی اقتصادی منتشر می‌شوند و به تحلیلگران، سیاست‌گذاران و کسب‌وکارها این امکان را می‌دهد تا قبل از در دسترس قرار گرفتن اطلاعات گسترده‌تر، بینشی از روندهای اقتصادی کسب کنند. این به موقع بودن به ویژه برای اهداف تصمیم‌گیری ارزشمند است، زیرا ذینفعان را قادر می‌سازد تا به طور فعال به تغییرات در چشم انداز اقتصادی واکنش نشان دهند.

علاوه بر این، شاخص مدیران خرید یک همبستگی قوی با داده‌های رسمی اقتصادی، مانند تولید ناخالص داخلی (GDP)^۳ نشان داده است. مولفه‌های شاخص مدیران خرید نه تنها نقاط عطف چرخه تجاری را شناسایی می‌کنند، بلکه نرخ تغییر متغیرهای کلیدی اقتصادی را نیز از نزدیک دنبال می‌کنند. این موضوع، اعتبار و سودمندی این شاخص را به عنوان یک شاخص اقتصادی قابل اعتماد بیشتر می‌کند.

در نتیجه، تحولات شاخص مدیران خرید توسط طیف گسترده‌ای از ذینفعان تعقیب می‌شود. اقتصاددانان و تحلیلگران برای سنجش سلامت کلی اقتصادی، ارزیابی انتظارات تجاری و انجام پیش‌بینی‌ها بر داده‌های شاخص مدیران خرید تکیه می‌کنند. سیاست‌گذاران از مولفه‌های شاخص مدیران خرید برای اطلاع‌رسانی تصمیمات خود در مورد سیاست‌های پولی، اقدامات مالی و رصد پیامدهای تصمیمات خود استفاده می‌کنند و کسب‌وکارها نیز، اعم از بزرگ و کوچک، از داده‌های این شاخص برای اطلاع از شرایط بازار بهره می‌برند، استراتژی‌های خود را تنظیم و زنجیره‌های تامین خود را بهینه می‌کنند.

^۲ The Purchasing Managers' Index

^۳ Gross domestic product

به طور خلاصه، شاخص مدیران خرید نقش مهمی در ارائه اطلاعات به موقع و قابل اعتماد در مورد وضعیت اقتصاد بخش خصوصی ایفا می کند. توانایی آن در گرفتن متغیرهای کلیدی اقتصادی، پیش بینی تغییرات در شرایط اقتصادی و همسویی با داده های رسمی اقتصادی، آن را به عنوان ابزاری قابل اعتماد برای ارزیابی چرخه های تجاری، نظارت بر روندهای اقتصادی و تصمیم گیری آگاهانه در سطوح مختلف معرفی کرده است.

۲. روش شناسی

روش شناسی شاخص مدیران خرید برای حل مسائل ناشی از کاستی هایی از جمله ضعف در بسیاری از شاخص های رسمی اقتصادی، روش شناسی ناسازگار بین کشورها و مناطق که مقایسه های مشابه بین کشورها یا مناطق را دشوار می کند و انتشار محدود و تاخیر در انتشار شاخص های ارزیابی چالش ها، طراحی شده است.

این مشکلات به این معنی است که تصمیم ها اغلب بر اساس داده هایی گرفته می شوند که متعاقباً تغییر می کنند و پتانسیل خطاهای تخصیص سیاست و سرمایه گذاری را ایجاد می کنند. روش شاخص مدیران خرید امکان جمع آوری، پردازش، تجزیه و تحلیل و انتشار سریع داده ها را فراهم می کند و مجموعه ای از شاخص های اقتصادی جهانی را به موقع، دقیق، قابل اعتماد و سازگار ارائه می دهد.

چهار عنصر کلیدی در روش شناسی وجود دارد:

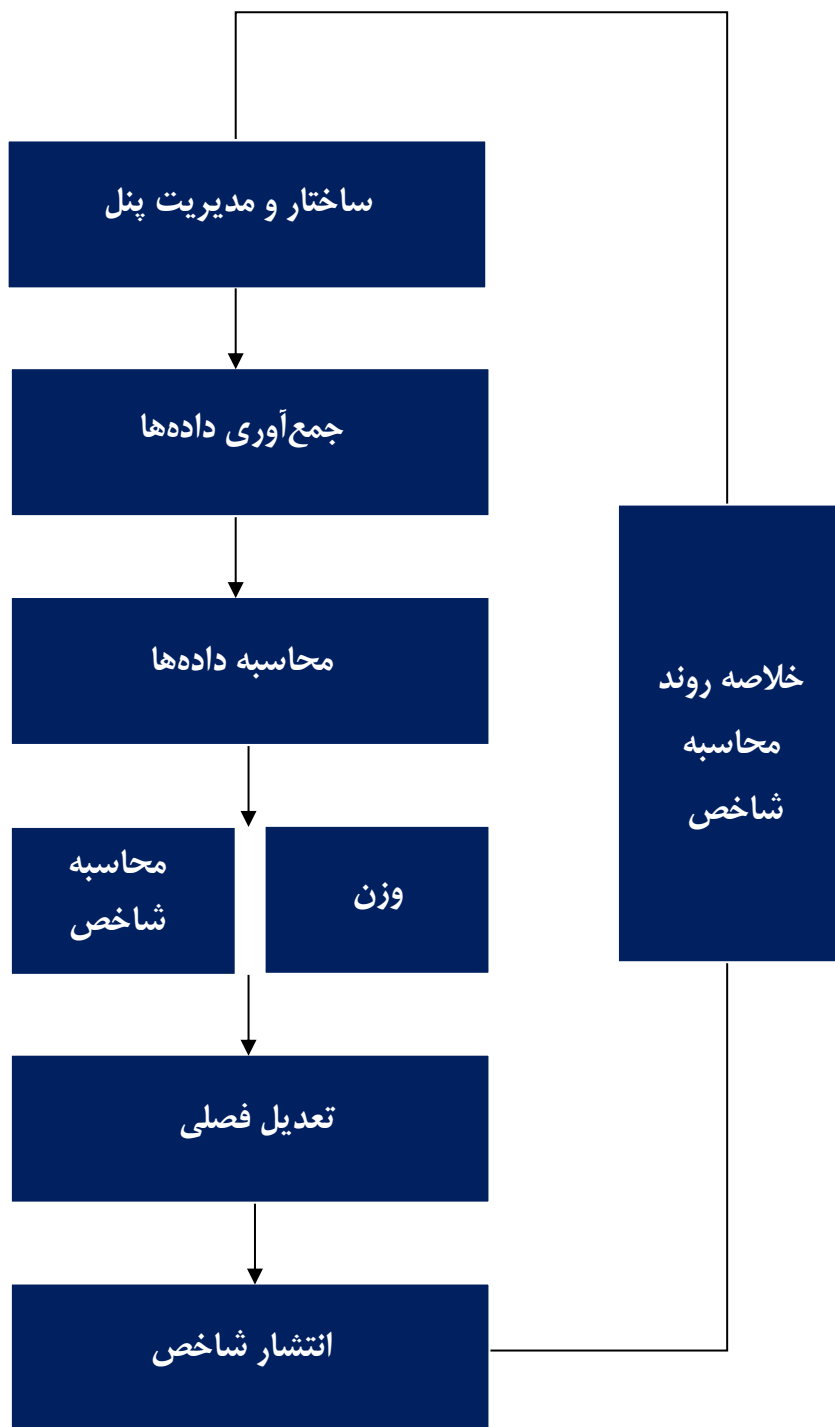
۱. پرسش های استاندارد از تصمیم گیرندگان کلیدی بر اساس پرسشنامه پرسیده می شود و بنگاه ها سوالاتی را در مورد تولید، تقاضا، قیمت ها و اشتغال پاسخ می دهند.

۲. پاسخ ها به سادگی بر اساس سطوح بالاتر، یکسان یا پایین تر از ماه قبل ارائه می شوند که امکان جمع آوری سریع و دقیق داده ها را فراهم می کند. در این شاخص عدد ۱۰۰ نشان از بهتر بودن و عدد صفر نشان از بدتر بودن شرایط از دید تمام پاسخ دهندگان است. در صورتی که شاخص عدد ۵۰ را نشان دهد حاکی از عدم تغییر و ثبات وضعیت اقتصادی است.

۳. داده ها از پنل های ساختار یافته جمع آوری می شوند

۴. پاسخ های نظرسنجی موجود در شاخص ها پس از اولین انتشار تجدید نظر نمی شوند.

نمودار زیر روند کار را نشان می دهد:

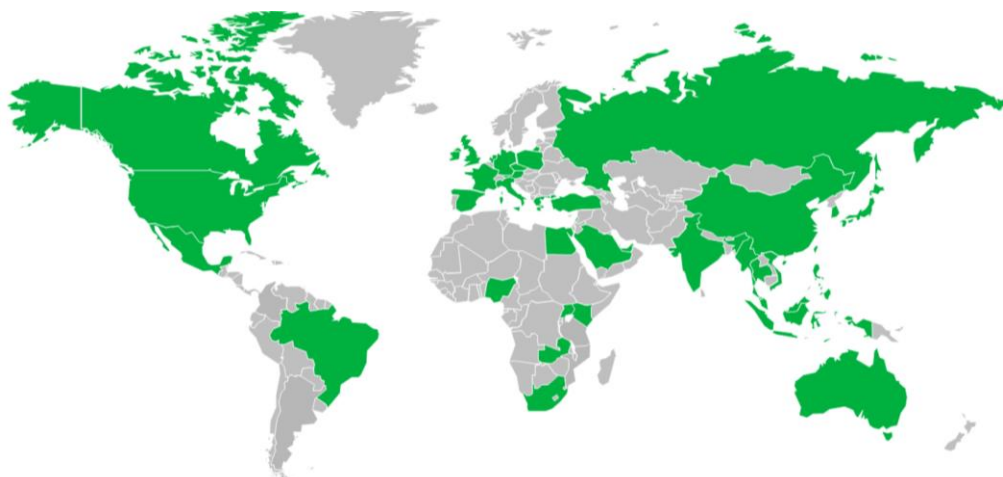

۳. پوشش جهانی شاخص مدیران خرید

بر اساس گزارش ارائه شده توسط S&P Global که شاخص مدیران خرید را در جهان محاسبه می کند، بیش از ۴۰ کشور و منطقه کلیدی مانند منطقه یورو، تحت پوشش نظرسنجی های شاخص مدیران خرید قرار دارند. این کشورها در مجموع بیش از ۸۹ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان را تشکیل می دهند. به عبارت دیگر، شاخص مدیران خرید، پویایی اقتصاد جهانی را بر اساس داده های حقیقی به تصویر می کشد.

تحلیل این شاخص، اطلاعات ارزشمندی در مورد وضعیت فعلی و آینده اقتصاد ارائه می دهد. شاخص مدیران خرید می تواند پیش بینی کننده ای برای رشد اقتصادی، تورم، اشتغال و سایر شاخص های کلان اقتصادی باشد. این نظرسنجی ها دقیق ترین نظرسنجی های تجاری در جهان هستند که مورد علاقه بانک های مرکزی، بازارهای مالی و تصمیم گیرندگان تجاری به دلیل توانایی آنها در ارائه شاخص های ماهانه به روز، دقیق و اغلب منحصربه فرد از روندهای اقتصادی است.

شکل ۱. پوشش جهانی شاخص مدیران خرید (مناطق سبز رنگ)

Manufacturing

Australia
Austria
Brazil
Canada
China
Colombia
Czech Republic
France
Germany
Greece
India
Indonesia
Ireland
Italy
Japan
Malaysia
Myanmar
Mexico
Netherlands
Philippines
Poland
Russia
South Korea
Spain
Taiwan
Thailand
Turkey
United Kingdom
United States
Vietnam
GLOBAL
EUROZONE
ASEAN

Services

Australia
Brazil
China
France
Germany
India
Ireland
Italy
Japan
Russia
Spain
United Kingdom
United States
GLOBAL
EUROZONE

Whole Economy

Egypt*
Ghana
Hong Kong
Kenya
Lebanon
Mozambique
Nigeria
Qatar*
Saudi Arabia*
Singapore
South Africa
Uganda
United Arab Emirates*
Zambia
*Non-oil sector

Construction

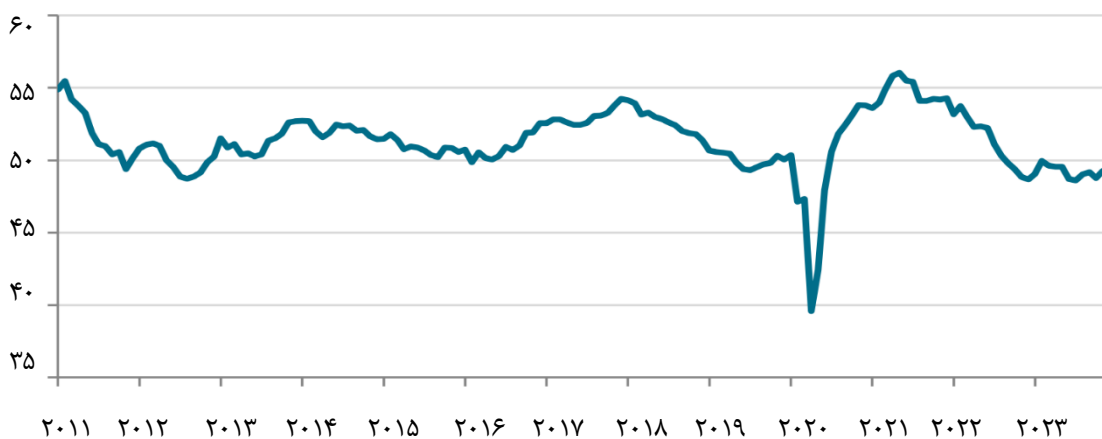
France
Germany
Ireland
Italy
United Kingdom
EUROZONE

۴. شاخص مدیران خرید در جهان

۱.۴. روند کلی شاخص مدیران خرید

روند تولید صنعت ساخت جهان، سال ۲۰۲۳ را با وضعیت ضعیفی به پایان رساند. با ادامه کاهش سفارشات جدید، تولید برای هفتمین ماه متوالی در دسامبر کاهش یافت. با کاهش تقاضا، تولیدکنندگان برای ادامه تولید به تکمیل سفارشات قدیمی متکی بودند. شاخص مدیران خرید که سلامت بخش تولید را اندازه گیری می کند، در دسامبر رقم ۴۹.۰ را ثبت کرد که نسبت به رقم ۴۹.۳ در ماه نوامبر کاهش یافته است. در واقع این شاخص برای شانزدهمین ماه متوالی رقمی کمتر از عدد ۵۰.۰ را نشان می دهد.

نمودار ۱. شاخص مدیران خرید صنعت ساخت طی سالهای ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۳

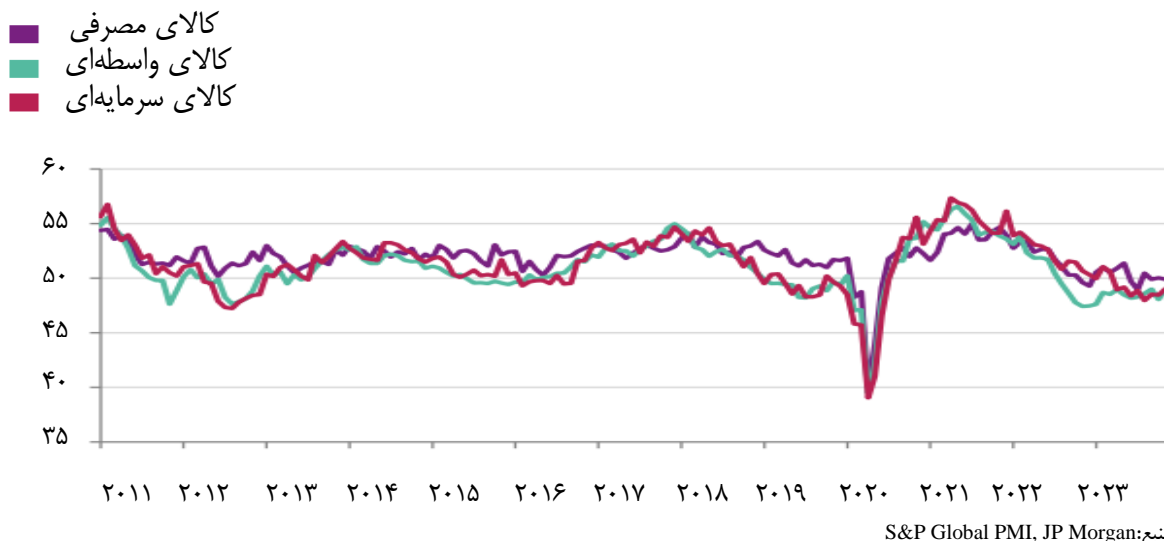

منبع: S&P Global PMI, JP Morgan

۲.۴. شاخص مدیران خرید به تفکیک کالاهای سرمایه ای، واسطه ای و مصرفی

وضعیت صنعت ساخت نشان می دهد که ستانده صنعت در ماه دسامبر اندکی سریع تر کاهش یافته و بیشترین کاهش در بخش کالاهای واسطه ای بوده است. با این حال، تولیدکنندگان کالاهای مصرفی و سرمایه گذاری شاهد رشد اندکی بوده اند. به طور کلی، تولید در ۱۷ ماه گذشته منتهی به دسامبر ۲۰۲۳، ۱۳ بار کاهش یافته است.

نمودار ۲. شاخص مدیران خرید صنعت ساخت به تفکیک کالاهای مصرفی، واسطه‌ای و سرمایه‌گذاری طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۳

۳.۴. شاخص مدیران خرید به تفکیک کشورهای مورد بررسی

نمودار ۳. وضعیت شاخص مدیران خرید

به تفکیک کشورها در دسامبر ۲۰۲۳

داده‌های تک‌تک کشورها نشان می‌دهد که تولید در تمامی ۲۹ کشوری که داده‌های دسامبر آنها در دسترس بود، به جز هفت کشور چین، کلمبیا، یونان، اندونزی، مکزیک، فیلیپین و روسیه، کاهش یافته است. ستانده صنعت ساخت آمریکا نیز برای اولین بار در چهار ماه گذشته کاهش یافته است؛ این در حالی است که ژاپن برای هفتمین ماه متوالی انقباض تولید خود را ثبت کرده است.

منطقه یورو با کاهش تولید برای نهمین ماه متوالی، منبع اصلی کاهش شاخص مدیران خرید در جهان باقی مانده است. شایان ذکر است کشورهای آلمان، فرانسه، اتریش و هلند بیشترین آسیب را دیدند و بریتانیا، لهستان و چک نیز کاهش قابل توجهی را تجربه کرده‌اند.

سفارشات جدید برای کالاهای تولیدی برای هجدهمین ماه متوالی در دسامبر کاهش یافت. این کاهش در تمامی صنایع از جمله کالاهای مصرفی، کالاهای

منبع: S&P Global PMI, JP Morgan

واسطه های و کالاهای سرمایه ای مشاهده شده است. تجارت بین المللی نیز با کاهش سفارش های جدید صادراتی برای ۲۲ امین ماه متوالی تضعیف شد.

۵. شاخص مدیران خرید در ایران

شاخص مدیران خرید در ایران توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و بر اساس استانداردهای S&P Global از مهر سال ۱۳۹۸ به طور مستمر هر ماه از فعالین اقتصادی نظرسنجی و منتشر می شود. این شاخص در ایران مشتمل بر ۱۲ سوال به شرح زیر است:

۱- مقدار تولید محصولات	۵- میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۹- قیمت محصولات تولید شده
۲- میزان سفارش های جدید	۶- قیمت خرید مواد اولیه	۱۰- مصرف حامل های انرژی
۳- سرعت انجام و تحویل سفارش	۷- موجودی محصول نهایی در انبار	۱۱- میزان فروش محصولات
۴- موجودی مواد اولیه	۸- میزان صادرات کالا	۱۲- انتظارات تولید در ماه آینده

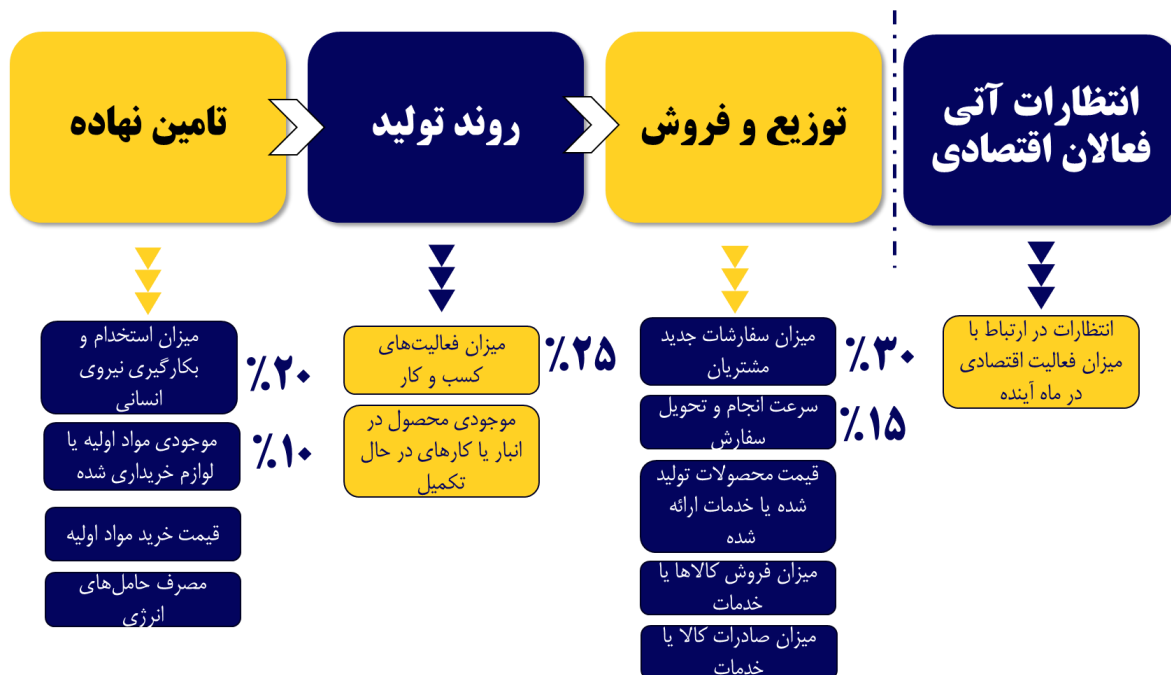
سوال های پرسیده شده از فعالان اقتصادی به گونه ای است که هر سوال یک جواب سه گزینه ای ساده دارد؛ به این شرح که در مولفه مورد نظر آیا شرایط نسبت به ماه قبل بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است. سوالات پرسیده شده میزان بهتر شدن یا بدتر شدن شرایط را نشان نمی دهد، بلکه تنها روند بهبود یا تضعیف را به نمایش می گذارد. سپس درصد پاسخگویان به هر کدام از این گزینه ها در عدد همان سوال ضرب می شود تا عددی بعنوان شاخص (بین ۰ تا ۱۰۰) بدست آید. عدد ۱۰۰ در این شاخص نشان از بهتر بودن و عدد صفر نشان از بدتر بودن شرایط از دید تمام پاسخ دهندگان است. در صورتی که شاخص عدد ۵۰ را نشان دهد حاکی از عدم تغییر و ثبات وضعیت اقتصادی است.

عدد بالای ۵۰ به منزله بهبود وضعیت و عدد کمتر از ۵۰ بدتر شدن شرایط نسبت به ماه قبل است. اگر عدد بدست آمده کمتر از ۵۰ باشد ولی در مقایسه با ماه قبل عدد بالاتری را نشان دهد، ناشی از کاهش سرعت و خامت شرایط و در صورتی که عدد بدست آمده بالای ۵۰ باشد و از عدد ماه قبل کمتر باشد، به معنای آن است که سرعت بهبود با افت مواجه شده است.

از ۱۲ سوال مطرح شده در طرح شامخ ایران، پنج سوال به عنوان مولفه های اصلی دارای ضرایب اهمیت متفاوت (شکل ۱) و تعیین کننده رقم شاخص مدیران خرید هستند و سایر مولفه ها تحت عنوان مولفه های کمکی طبقه بندی می شوند و نمای مناسبی از وضعیت اقتصادی ارائه می نمایند. در شکل زیر کلیه مولفه های شاخص مدیران خرید بر اساس فرآیند عملیات

دسته بندی شده اند. همانطور که ملاحظه می شود عمده سوالات پرسیده شده از فعالین اقتصادی در زمینه توزیع و فروش و تامین نهاده بوده است.

شکل ۱. مولفه های شاخص مدیران خرید بر اساس فرآیند عملیات

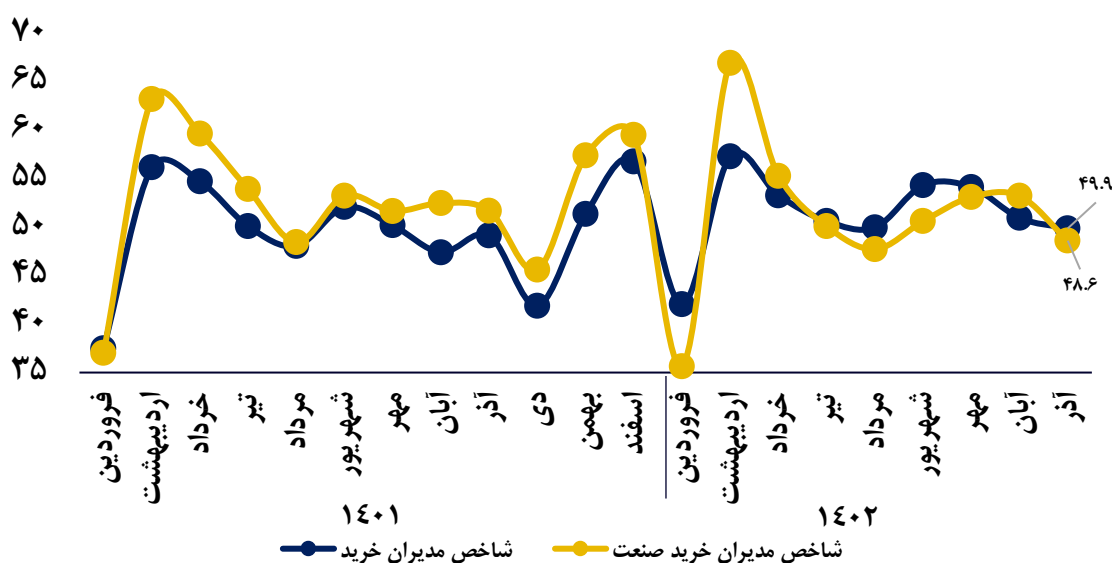
نمودار ۴ روند شاخص مدیران خرید را برای کل اقتصاد و صنعت نشان می دهد. همانطور که ملاحظه می شود این شاخص با فراز و نشیب های زیادی همراه بوده که نشان دهنده بی ثباتی و عدم اطمینان کسب و کارها نسبت به شرایط اقتصادی کشور است. ذکر این نکته ضروری است که بر اساس بررسی های انجام شده این نوسانات از ابتدای محاسبه شاخص مدیران خرید از سال ۱۳۹۸ نیز وجود داشته است.

شاخص مدیران خرید کلیه بخش های اقتصادی را در بر می گیرد؛ اما بخش عمده بنگاه های مورد بررسی، بنگاه های مربوط به صنعت هستند که سهم عمده ای در تولید و اشتغال و تولید کشور را دارند و شامل گروه های صنعتی زیر می شوند:

۱- غذایی	۵- فلزی	۹- کانی غیرفلزی
۲- نساجی	۶- لاستیک و پلاستیک	۱۰- تولید وسایل نقلیه و قطعات وابسته
۳- پوشاک و چرم	۷- ماشین سازی و لوازم خانگی	۱۱- چوب، کاغذ و میلمان
۴- شیمیایی	۸- فرآورده های نفت و گاز	۱۲- سایر صنایع

در آذر ۱۴۰۲، شاخص مدیران خرید کل اقتصاد برای سومین ماه پیاپی روند نزولی خود را ادامه داده است و رقمی کمتر از ۵۰ را به خود اختصاص داده (۴۹.۹) که نشان دهنده ورود به شرایط رکود است. در خصوص شاخص مدیران خرید صنعت نیز این شاخص پس از سه ماه پیاپی تجربه وضعیت بهبود، در آذر ۱۴۰۲ با کاهش مواجه شده و رقم آن به ۴۸.۶ رسیده است. شایان ذکر است، در صورتی که این روند ادامه داشته باشد، ریسک تعمیق رکود و کساد تولید به وجود خواهد آمد و تداوم این وضعیت می تواند رشد اقتصادی در نیمه دوم سال ۱۴۰۲ را به طور قابل توجهی کاهش دهد.

نمودار ۴. روند شامخ از فروردین تا آذر سال ۱۴۰۲

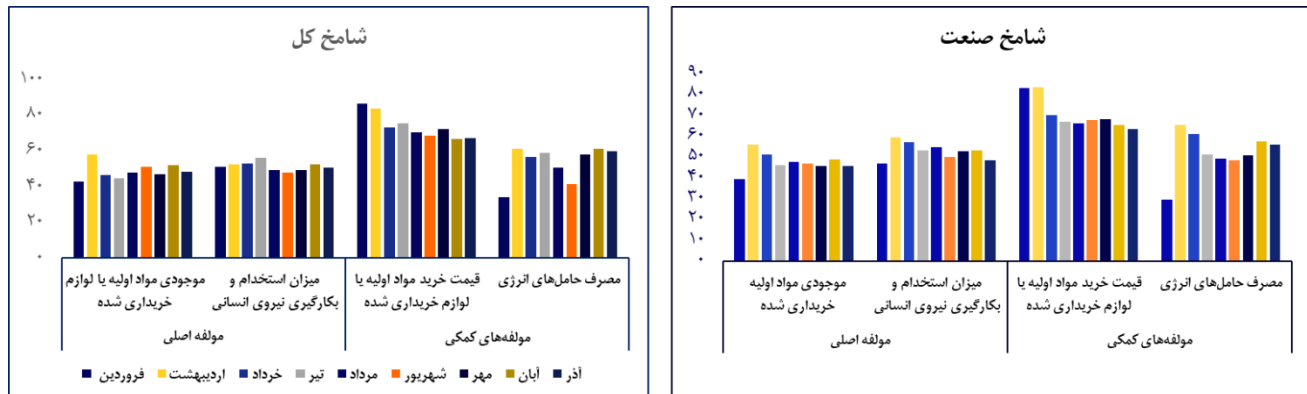

منبع: مرکز پژوهش های اتاق ایران

۱.۵. تامین نهاد

چهار مولفه موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده، میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی، قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده و مصرف حامل های انرژی تحت عنوان تامین نهاد طبقه بندی شده اند. مطابق آخرین گزارش منتشر شده توسط اتاق بازرگانی ایران در خصوص طرح شامخ در آذر ۱۴۰۲ در اکثر مولفه های مربوط به تامین نهاد در این ماه (به جز قیمت خرید مواد اولیه)، وضعیت شاخص نسبت به ماه قبل تضعیف شده است. شایان ذکر است، این وضعیت در کلیه مولفه های تامین نهاد برای صنعت صدق می کند.

نمودار ۵. مولفه های تامین نهاده در شاخص مدیران خرید در شامخ کل و صنعت طی ۹ ماهه ۱۴۰۲

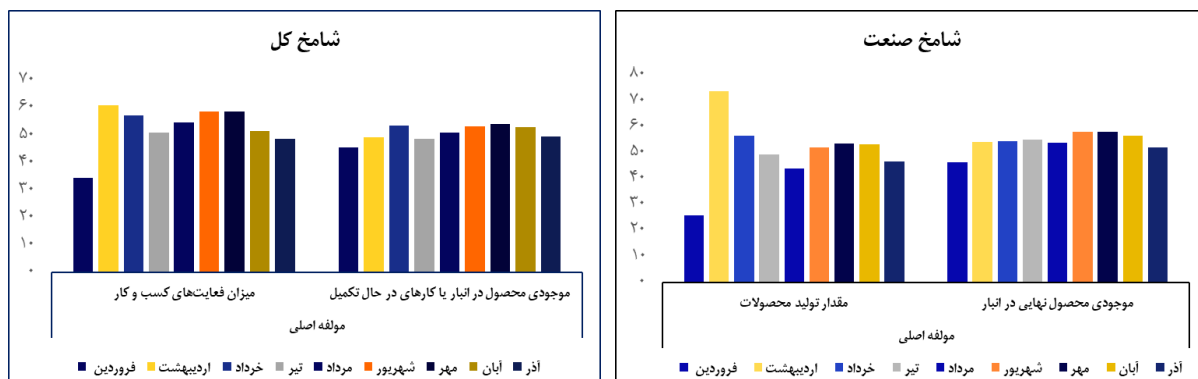

منبع: مرکز پژوهش های اتاق ایران

۲.۵. روند تولید

در روند تولید دو مولفه موجودی محصول نهایی در انبار و مقدار تولید محصولات در نظر گرفته شده است. همانطور که مشخص است وضعیت شاخص مدیران خرید کل و صنعت در کلیه مولفه های مربوط به روند تولید در آذر ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل تضعیف شده که این امر در موجودی محصول در انبار، در شامخ کل و در مقدار تولید محصولات، در شامخ صنعت به وضوح مشخص است.

نمودار ۶. مولفه های روند تولید در شاخص مدیران خرید در شامخ کل و صنعت طی ۹ ماهه ۱۴۰۲

منبع: مرکز پژوهش های اتاق ایران

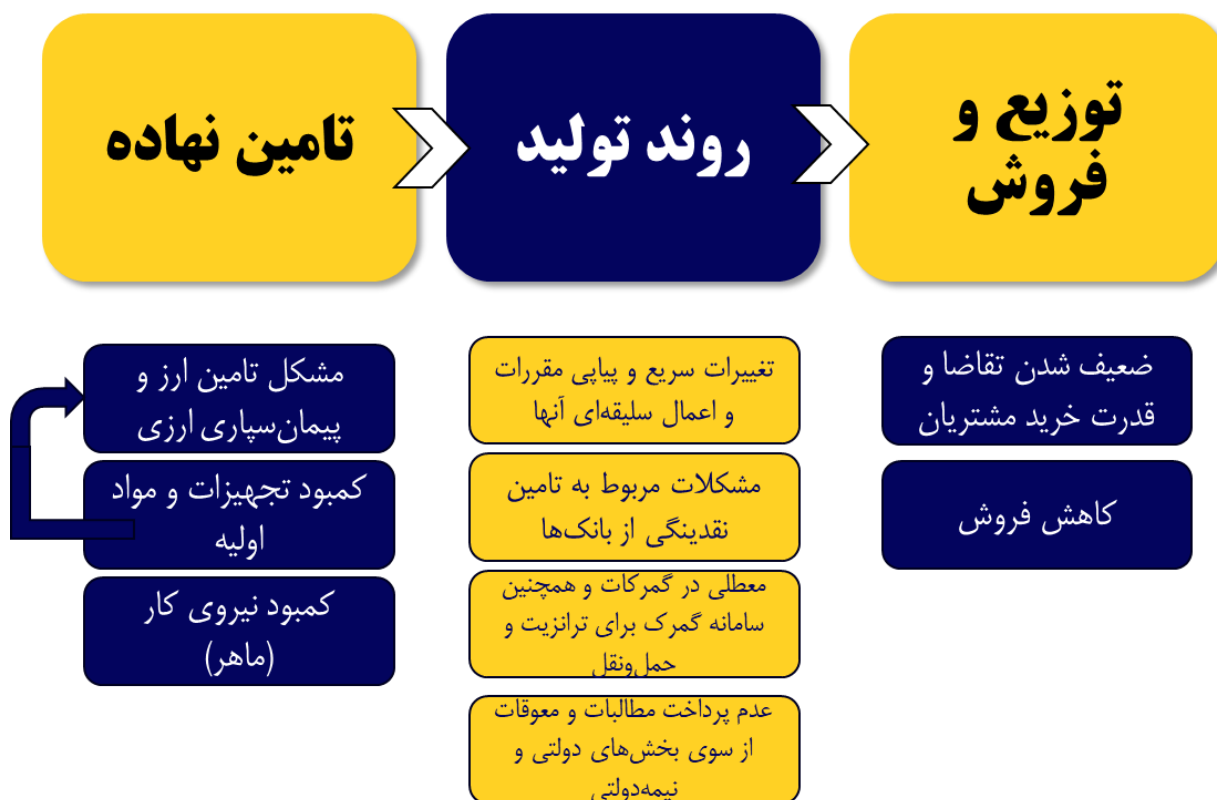
۳.۵. توزیع و فروش

سوالات پرسیده شده از فعالان اقتصادی در زمینه توزیع و فروش از سایر دسته بندی های انجام شده بر اساس فرآیند عملیات بیشتر است. همانطور که نمودار ۷ به خوبی نشان می دهد، به جز مولفه میزان فروش کالا یا خدمات و صادرات کالا و خدمات، وضعیت شامخ در سایر مولفه های مربوط به توزیع و فروش در آذر ۱۴۰۲ در مقایسه با ماه قبل، با افزایش همراه بوده است؛

نهاده می توان به کمبود نیروی کار ماهر نیز اشاره کرد. تغییرات سریع و پیاپی مقررات و اعمال سلیقه ای آنها، مشکلات مربوط به تامین نقدینگی از بانکها، معطلی در گمرکات و همچنین سامانه گمرک برای ترانزیت و حمل و نقل و عدم پرداخت مطالبات و معوقات از سوی بخش های دولتی و نیمه دولتی از جمله مشکلات عمده فعالین اقتصادی در زمینه روند تولید است. کاهش فروش و تقاضا نیز مشکل اصلی کسب و کارها در زمینه توزیع و فروش است.

شایان ذکر است، مسائل مذکور مسائلی هستند که به طور مداوم طی ۹ ماه ۱۴۰۲ تکرار شده و به مسائلی از قبیل کمبود انرژی و قیمت گذاری دستوری نیز می توان به عنوان مسائل مهم کسب و کارها اشاره کرد.

شکل ۲. مشکلات کسب و کارها بر اساس فرآیند عملیات

۶. جمع بندی

شاخص مدیران خرید، یک شاخص اقتصادی مهم است که عملکرد بخش تولید کشور را اندازه گیری می کند. این شاخص سیگنال های اولیه از روندهای اقتصادی را ارائه می دهد و به ارزیابی چالش های پیش روی فعالان اقتصادی کمک می کند. با ردیابی شاخص مدیران خرید، سیاست گذاران، سرمایه گذاران و کسب و کارها می توانند تصمیمات آگاهانه ای در مورد سرمایه گذاری، برنامه ریزی تولید و مدیریت ریسک بگیرند. علاوه بر این، شاخص مدیران خرید شامل مولفه ای است که تغییرات در هزینه های نهاده را ردیابی می کند و بینش هایی را در مورد فشارهای تورمی ارائه می دهد. این اطلاعات به بانک های مرکزی، سیاست گذاران و کسب و کارها کمک می کند تا استراتژی های بهینه ای تدوین نمایند و انتظارات تورمی را به طور موثر مدیریت کنند. بنابراین، شاخص مدیران خرید برای درک سلامت بخش تولید و هدایت تصمیمات سیاست گذار حیاتی است و نتایج آن باید مورد توجه قرار گیرد.

۷. منابع

- J.P.Morgan Global Manufacturing PMI, January 2024.
- An introduction to the PMI surveys, HIS Markit, 2018.
- Tsuchiya, Yoichi. (2011). Is the Purchasing Managers' Index Useful for Assessing the Economy's Strength? A Directional Analysis. Economics Bulletin. 32. 10.2139/ssrn.1766380.

• گزارش های شامخ مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران